

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการเรียนของนักศึกษาวิชาเอกศิลปศึกษาในโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างอาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการเรียนของนักศึกษาวิชาเอกศิลปศึกษา ในโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกศิลปศึกษา ในโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ในปีการศึกษา 2529 จำนวน 20 คน และนักศึกษาวิชาเอกศิลปศึกษา ในโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ในปีการศึกษา 2529 จำนวน 245 คน รวมประชากรทั้งสิ้นเป็นจำนวน 265 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วสร้างแบบสอบถามขึ้นเองโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ประชากรที่ศึกษา แล้วปรับปรุงแก้ไขสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แบบสอบถามดังกล่าวแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Check List) และแบบปลายเปิด (Open Ended)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับปัญหาการเรียนของนักศึกษาวิชาเอกศิลปศึกษาในด้านต่าง ๆ

คือ หลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน การใช้วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ และ เครื่องอ่านวามสะดวก การวัดและประเมินผล การใช้แหล่งค้นคว้าและบริการโสตทัศนูปกรณ์ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open Ended)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากร ใน สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ 2 กลุ่มได้แก่ อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกศิลปศึกษาจำนวน 20 ฉบับ นักศึกษา วิชาเอกศิลปศึกษา 270 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนมาจากอาจารย์ 20 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และได้รับแบบสอบถามคืนมาจากนักศึกษา 245 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.74 รวมแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น 290 ฉบับ ได้คืนมา 265 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.38

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการคำนวณหาค่า ร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

4.2 เกี่ยวกับปัญหาการเรียนด้านต่าง ๆ วิเคราะห์โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation) และเปรียบเทียบความคิดเห็น ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

4.3 เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ได้วิเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบ ความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. จากการศึกษาสถานภาพของอาจารย์และนักศึกษาพบว่า

1.1 อาจารย์จำนวน 20 คน เป็นชายมากกว่าหญิงคือเป็นชาย 13 คน และเป็นหญิง 7 คน อาจารย์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36 - 40 ปี มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 11 - 15 ปี มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งในสาขาวิชาศิลปศึกษาโดยตรง และ สาขาวิชาอื่น ๆ นอกเหนือจากศิลปศึกษา

1.2 นักศึกษาจำนวน 245 คน เป็นชายมากกว่าหญิง คือเป็นชาย 124 คน และเป็นหญิง 121 คน นักศึกษาส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 26 ปี มีวุฒิทางการศึกษาใน ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง และประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 1 - 5 ปี ประกอบอาชีพอื่น ๆ นอกเหนือจากอาชีพครู เข้ารับการศึกษา โดยผ่านการทดสอบ และเลือกเข้าศึกษาวิชาเอกศิลปศึกษาเพราะมีพื้นฐานการศึกษาวิชานี้

2. จากการศึกษาปัญหาการเรียนด้านต่าง ๆ สรุปได้ว่า

2.1 ปัญหาด้านหลักสูตร (ตารางที่ 4) ความเห็นของอาจารย์โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปัญหาน้อย ($\bar{x} = 2.46$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 13 การจัดวิชาเลือกให้แก่ผู้เรียนตามความต้องการของหน่วยงานต้นสังกัด ($\bar{x} = 3.40$) สำหรับความเห็นของนักศึกษา โดยเฉลี่ยอยู่ในระหว่างระดับปัญหาน้อย ($\bar{x} = 2.20$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 9 ความต่อเนื่องของการจัดลำดับเนื้อหาในแต่ละภาคเรียน ($\bar{x} = 2.57$)

ในการเปรียบเทียบความเห็นของอาจารย์และนักศึกษาโดยส่วนรวม พบว่า ความเห็นของอาจารย์และนักศึกษามีความแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในเรื่องความทันสมัยของเนื้อหาวิชา ความต่อเนื่องของการจัดลำดับเนื้อหาวิชาในแต่ละภาคเรียน การจัดวิชาเลือกให้แก่ผู้เรียนตามความถนัดและความสนใจ การจัดวิชาเลือกให้แก่ผู้เรียนตามความต้องการของหน่วยงานต้นสังกัด อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ปัญหาด้านผู้สอน (ตารางที่ 5) ความเห็นของอาจารย์โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปัญหาน้อย ($\bar{x} = 1.88$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 8.5 เทคนิควิธีการสอนแบบทัศนศึกษา ($\bar{x} = 3.05$) สำหรับความเห็นของนักศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปัญหาน้อย ($\bar{x} = 1.98$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 8.7 เทคนิควิธีการสอนแบบค้นคว้าด้วยตนเอง ($\bar{x} = 2.45$)

ในการเปรียบเทียบความเห็นของอาจารย์และนักศึกษาโดยส่วนรวมพบว่า ความเห็นของอาจารย์และนักศึกษามีความแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในเรื่อง เทคนิควิธีการสอนแบบทัศนศึกษา อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ปัญหาด้านผู้เรียน (ตารางที่ 6) ความเห็นของอาจารย์โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปัญหากลาง ($\bar{x} = 3.35$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อ 3 จำนวนผู้เรียนต่อห้องปฏิบัติงานศิลปะที่มีอยู่ ($\bar{x} = 4.45$) สำหรับความเห็นของนักศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปัญหาน้อย ($\bar{x} = 2.25$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 4 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานศิลปะ ($\bar{x} = 3.06$)

ในการเปรียบเทียบความเห็นของอาจารย์และนักศึกษาโดยรวม พบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความเห็นแตกต่างกันในเรื่อง ความแตกต่างในพื้นฐานความรู้ทางศิลปะของผู้เรียน ความแตกต่างทางประสบการณ์ และทักษะในการปฏิบัติงานศิลปะ จำนวนผู้เรียนต่อห้องปฏิบัติงานที่มีอยู่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานทางศิลปะ สภาพแวดล้อม สภาวะทางเศรษฐกิจ การเดินทางมาเรียน และการศึกษาวิชาที่ไม่ต้องเข้าชั้นเรียน

2.4 ปัญหาด้านการวัดและประเมินผล (ตารางที่ 7) ความเห็นของอาจารย์โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปัญหาน้อย ($\bar{x} = 2.05$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 2.2 วิธีการวัดและประเมินผลด้วยการใช้แบบทดสอบอัตนัย ($\bar{x} = 2.70$) สำหรับความเห็นของนักศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปัญหาน้อย ($\bar{x} = 1.96$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 6 การแจ้งผลการเรียนให้ผู้เรียนทราบ ($\bar{x} = 2.28$)

ในการเปรียบเทียบความเห็นของอาจารย์และนักศึกษาโดยรวม และเป็นรายข้อพบว่า มีความเห็นไม่แตกต่างกัน

2.5 ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์สถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก (ตารางที่ 8) ความเห็นของอาจารย์โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปัญหากลาง ($\bar{x} = 3.39$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 5 จำนวนวัสดุถาวรต่อจำนวนผู้ใช้บริการ ($\bar{x} = 4.20$) สำหรับความเห็นของนักศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปัญหากลาง ($\bar{x} = 2.72$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 5 จำนวนวัสดุถาวรต่อจำนวนผู้ใช้บริการ ($\bar{x} = 3.34$)

ในการเปรียบเทียบความเห็นของอาจารย์และนักศึกษาโดยส่วนรวมพบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าในเรื่อง การบำรุงรักษาห้องปฏิบัติการ จำนวนวัสดุอุปกรณ์ต่อจำนวนผู้ใช้บริการ ความสอดคล้องของห้องปฏิบัติการต่อเนื้อหาวิชา ความสะดวกในการใช้อุปกรณ์นอกเวลาเรียน อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.6 ปัญหาด้านแหล่งค้นคว้าและบริการโสตทัศนูปกรณ์ (ตารางที่ 9) ความเห็นของอาจารย์โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปัญหามาก ($\bar{x} = 3.60$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 1 จำนวนหนังสือทางศิลปศึกษาต่อจำนวนผู้ใช้บริการ ($\bar{x} = 4.25$) สำหรับความเห็นของนักศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปัญหาปานกลาง ($\bar{x} = 2.73$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 7 จำนวนโสตทัศนูปกรณ์ต่อจำนวนผู้ใช้บริการ ($\bar{x} = 3.04$)

ในการเปรียบเทียบความเห็นของอาจารย์และนักศึกษาโดยส่วนรวมพบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความเห็นแตกต่างกันในเรื่อง จำนวนหนังสือทางศิลปศึกษาต่อจำนวนผู้ใช้บริการ ความทันสมัยของหนังสือและเอกสารทางศิลปศึกษา ความกว้างขวางในสาขาวิชาของหนังสือ และเอกสารทางศิลปศึกษา คุณภาพของโสตทัศนูปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนศิลปศึกษา จำนวนของโสตทัศนูปกรณ์ต่อจำนวนผู้ใช้บริการ ความทันสมัยของโสตทัศนูปกรณ์

3. จากการศึกษาความคิดเห็นและข้อ เสนอแนะโดยแบบสอบถามปลายเปิด สรุปได้ว่า

3.1 ปัญหาด้านหลักสูตร อาจารย์และนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อ เสนอแนะว่า หลักสูตรควรมีการแก้ไขปรับปรุง เนื้อหาวิชาให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันให้มากยิ่งขึ้น หลักสูตรควรระบุรายละเอียดของ เนื้อหาวิชาให้ชัดเจน เพื่อลดความ ซ้ำซ้อนของ เนื้อหา และช่วยให้นักเรียนเกิดความ เข้าใจใน เนื้อหาวิชาที่ตรงกัน และวิทยาลัยควร เปิด วิชา เลือกว่าให้นักศึกษาได้ เลือก เรียนตามความถนัดและความสนใจให้กว้างขวางขึ้น

3.2 ปัญหาด้านผู้สอนอาจารย์และนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อ เสนอแนะ ว่า วิทยาลัยยังมีบุคลากรในสาขาวิชาเฉพาะไม่เพียงพอ วิทยาลัยจึงควรจัดหาบุคลากรในสาขา

วิชาเฉพาะให้เพียงพอกับสาขาวิชาที่วิทยาลัยเปิดสอน ผู้สอนควรศึกษาค้นคว้าความรู้ด้านเนื้อหาวิชาและวิธีการสอนให้เพียงพอ วิทยาลัยควรสนับสนุนผู้สอนในการจัดทำเอกสารประกอบการสอนให้มากขึ้น และผู้สอนควรเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางด้านวิชาการและความเป็นครู

3.3 ปัญหาด้านผู้เรียน อาจารย์และนักศึกษาได้แสดงความเห็นและให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้เรียนวิชาศิลปะควรมีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ทางศิลปะอย่างเพียงพอ วิทยาลัยจึงควรจัดให้มีการสอบวิชาศิลปะศึกษาเพื่อคัดเลือกผู้เหมาะสมเข้ามาเรียน ผู้เรียนควรให้ความสำคัญต่อการเรียนอย่างเต็มที่ โดยการเพิ่มความกระตือรือร้น และความสนใจในการเรียน ผู้เรียนควรรักษาระเบียบวินัยของวิทยาลัยอย่างเคร่งครัด และวิทยาลัยควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของวิทยาลัย

3.4 ปัญหาด้านการวัดและประเมินผล อาจารย์และนักศึกษาได้แสดงความเห็นและให้ข้อเสนอแนะว่า ภาควิชาศิลปะศึกษาควรกำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลให้ชัดเจนและควรพิจารณาถึงกำหนดเวลาที่ใช้ในการสอบบางวิชาให้เหมาะสม สำหรับข้อสอบวิชาศิลปะศึกษาควรมีทั้งข้อสอบแบบปรนัยและแบบอัตนัย ส่วนการประกาศผลสอบวิทยาลัยควรประกาศผลสอบก่อนวันลงทะเบียนภาคเรียนต่อไป

3.5 ปัญหาด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ และเครื่องอำนวยความสะดวก อาจารย์และนักศึกษาได้แสดงความเห็นและให้ข้อเสนอแนะว่า วัสดุอุปกรณ์ที่ภาควิชาศิลปะศึกษาจัดหาให้มีจำนวนไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้ใช้ วิทยาลัยจึงควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ให้มากขึ้น อาคารสถานที่เรียนวิชาศิลปะอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ไม่เต็มที่ วิทยาลัยจึงควรปรับปรุงสภาพอาคารสถานที่เรียนให้ผู้เรียนได้รับความสะดวกมากขึ้น และภาควิชาควรปรับปรุงห้องปฏิบัติงานและห้องแสดงงานศิลปะให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

3.6 ปัญหาด้านแหล่งค้นคว้าและบริการโสตทัศนูปกรณ์ อาจารย์และนักศึกษาได้แสดงความเห็นและให้ข้อเสนอแนะว่า เอกสารและหนังสือทางศิลปะมีความล้าสมัยและมีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้ ห้องสมุดจึงควรจัดหาเอกสารและหนังสือให้มีความทันสมัย และมีจำนวนมากเพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้ ภาควิชาควรมีแหล่งบริการข่าวสารทางศิลปะ และ

วิทยาลัยควรปรับปรุงคุณภาพของการให้บริการ ตลอดจนคุณภาพของ เครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์ให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

3.7 ปัญหาอื่น ๆ อาจารย์ได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะว่า วิทยาลัยควรพิจารณาถึงคุณภาพของนักศึกษามากกว่าปริมาณของนักศึกษา และควรให้การสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ของภาควิชาศิลปะให้ทัดเทียมกับภาควิชาอื่น ๆ ส่วนนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะว่า วิทยาลัยควรจัดบริการด้านต่างๆ ให้เพียงพอโดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริการด้านโรงอาหาร ห้องน้ำ และไฟฟ้า ในเรื่องของค่าวัสดุฝึกผู้เรียนควรได้รับวัสดุฝึกอย่างเต็มที่ ส่วนในเรื่องของกำหนดเวลาในการเรียน ผู้เรียนมีความไม่สะดวกในการเรียนวิชาปฏิบัติ เช่น การเรียนวิชาจิตรกรรมในเวลากลางวันวิทยาลัยจึงควรปรับปรุงแก้ไขในเรื่อง เวลาเรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

เกี่ยวกับปัญหาการเรียนของนักศึกษา

1. ด้านหลักสูตร จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาด้านหลักสูตรวิชาเอกศิลปศึกษาในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ได้พบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันว่า เป็นปัญหาในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรศิลปศึกษามีจุดมุ่งหมายที่เหมาะสมชัดเจนดีอยู่แล้ว และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมบูรณ์ มิ่งเมือง (2525 : 37) ที่พบว่าจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรของวิทยาลัยครูมีความเหมาะสมดีแล้ว และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของกรมการฝึกหัดครู (2524 : 42 - 43) ที่พบว่าความมุ่งหมายของการอบรมสอดคล้องกับความต้องการ และการนำไปใช้มาก

จากผลการวิจัยได้พบว่าอาจารย์เห็นว่าสิ่งที่เป็นปัญหาสูงสุดด้านหลักสูตรคือ การจัดวิชาเลือกให้แก่ผู้เรียนตามความต้องการของหน่วยงานต้นสังกัดของผู้เรียน อาจเป็นเพราะว่าอาจารย์เห็นว่าเนื้อหาวิชาเลือกที่จัดให้แก่ผู้เรียนยังไม่ตรงกับความต้องการของหน่วยงานต้นสังกัด กล่าวคือ เนื้อหาวิชาในบางวิชาที่เป็นวิชาเลือกไม่ได้ เลือ่อำนวยประโยชน์ต่อการนำไปปฏิบัติงานในหน้าที่ประจำของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จำเนียร สุขหลาย (2523 : 67) ที่พบว่าอาจารย์และผู้บริหารต้นสังกัด ต้องการให้บุคลากรได้ศึกษาเล่าเรียนในสาขาวิชาเอกที่หน่วยงานต้องการ และเหมาะสมกับพื้นฐานของบุคลากร ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ของโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ เกี่ยวกับการเพิ่มพูนสมรรถภาพในการปฏิบัติ
งานของบุคลากร ให้สนองความต้องการของหน่วยงานผู้รับบุคลากร (กรมการฝึกหัดครู 2529:4)
วิทยาลัยควรดำเนินการแก้ไขปรับปรุงการจัดวิชา เลือกให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยการพิจารณาถึง
ความต้องการของหน่วยงานต้นสังกัดของผู้เรียน เป็นหลัก

สำหรับนักศึกษาเห็นว่าสิ่งที่ เป็นปัญหาสูงสุดในด้านหลักสูตรคือ ความต่อเนื่องของการจัด
ลำดับ เนื้อหาในแต่ละภาคเรียน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาเห็นว่า การจัด เนื้อหาวิชาในแต่ละ
ภาคเรียน ยังมีขั้นตอนของการจัดลำดับที่ไม่เหมาะสม เช่น จัดให้นักศึกษาเรียนวิชาที่มี เนื้อหายาก
สลับซับซ้อนก่อน แล้วจึงให้เรียนวิชาที่เป็นความรู้พื้นฐานทั่วๆ ไปใน เนื้อหาในภายหลัง จึงทำให้นัก
ศึกษาเกิดความสับสนใน เนื้อหาวิชา สำหรับ เรื่องนี้ผู้วิจัย เห็นว่าการจัด เนื้อหาวิชาควรเรียงจาก
เรื่องที่ใกล้ๆ ไปสู่ เรื่องที่ไกลๆ เรียงลำดับจากความรู้อัน เป็นพื้นฐานไปสู่ เรื่องที่จะเรียนใหม่
ตามลำดับ (หนังสือ พททชว.วัน 95 - 96) จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนได้มากกว่า

ในการ เปรียบเทียบความเห็นของอาจารย์และนักศึกษาโดยส่วนรวมพบว่า อาจารย์และ
นักศึกษามีความเห็นไม่แตกต่างกัน แสดงว่าอาจารย์และนักศึกษามีความ เข้าใจในโครงสร้างของ
หลักสูตรตรงกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นแตกต่างกัน
ในเรื่องความทันสมัยของ เนื้อหาวิชา ความต่อเนื่องของการจัดลำดับ เนื้อหาวิชาในแต่ละภาคเรียน
การจัดวิชา เลือกให้แก่ผู้เรียนตามความถนัดและความสนใจ และการจัดวิชา เลือกให้แก่ผู้เรียนตาม
ความต้องการของหน่วยงานต้นสังกัด อาจารย์ส่วนใหญ่ให้ความ เห็นว่าสิ่ง เหล่านี้ เป็นปัญหามากกว่า
นักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์มองเห็นปัญหาได้ชัดเจนกว่านักศึกษา เนื่องจากอาจารย์
เป็นผู้มีความรู้ ความ เข้าใจในหลักสูตรศิลปศึกษาอย่างละเอียดลึกซึ้ง เข้าใจความมุ่งหมายของ
หลักสูตรและรายวิชาต่าง ๆ เป็นอย่างดี (ผดุง พรหมมูล 2522 : 31 - 32) เป็นผู้ที่มีความรู้ดี
ใน เนื้อหาวิชา (นที เงินประยูร 2526 : 14) และ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางการสอนศิลปศึกษา
มานาน การมองเห็นปัญหาในหลักสูตรจึง เป็นไปอย่างกว้างขวางและชัดเจน แตกต่างไปจาก
นักศึกษา

2. ด้านผู้สอน จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาด้านผู้สอนวิชาเอกศิลปศึกษาสหวิทยาลัย
รัตนโกสินทร์ ได้พบว่าอาจารย์และนักศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นปัญหาในระดับน้อย ทั้งนี้

อาจเป็นเพราะ อาจารย์และนักศึกษาเห็นว่า อาจารย์ผู้สอนศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ เป็นผู้ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนที่เหมาะสม เนื่องจากเป็นผู้ที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกมาเป็นอย่างดี จากการสอบคัดเลือกเข้ารับราชการของกรมการฝึกหัดครูประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะเห็นว่า ผู้สอนสามารถเลือกวิธีสอนได้เหมาะสมคืออยู่แล้ว จึงมีปัญหาด้านผู้สอนไม่มากนัก ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรรถพร เจนการกิจ (2526 : 169) ที่พบว่าผู้ให้การอบรมและผู้เข้ารับการอบรมของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลางประสบปัญหาเกี่ยวกับผู้สอนในระดับน้อย และน้อยที่สุด และผลการวิจัยของ รัชต์ธานี ชัชวาลย์ปรีชา (2524 : 100) ที่พบว่า นักศึกษาเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับการสอนของอาจารย์วิชาเอกพลศึกษาระดับปริญญาตรีมีปัญหาน้อย

จากผลการวิจัยได้พบว่า อาจารย์เห็นว่าสิ่งที่เป็นปัญหาสูงสุดในด้านผู้สอนคือ เทคนิควิธีการสอนแบบทัศนศึกษา อาจเป็นเพราะอาจารย์เห็นว่า การจัดทัศนศึกษาเป็นวิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย และเวลามาก ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาได้ เช่น ทำให้นักศึกษาไม่มีเวลาให้ครอบครัว ทำให้ศึกษามีความวิตกกังวลในเรื่องค่าใช้จ่ายอื่นๆ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่จึงไม่ได้พานักศึกษาไปทัศนศึกษาซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิชา คลายนาทร (2523 : 139) และ ปาริชาติ วรรณประภา (2517 : 77) ที่พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้สอนจัดให้แก่ผู้เรียนน้อยที่สุด คือ การศึกษานอกสถานที่ เนื่องจากการพาไปนอกสถานที่ต้องใช้เวลามากและเกิดปัญหาหลายอย่าง สำหรับในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่า การพาไปดูงานนอกสถานที่หรือทัศนศึกษาเป็นกิจกรรมที่จำเป็น และมีความสำคัญไม่น้อยสำหรับการเรียนการสอนศิลปศึกษา เพราะการได้สัมผัสกับของจริงหรือได้เห็นของจริง ย่อมสื่อความเข้าใจในเนื้อหาได้ดีกว่าการฟังคำบรรยายเพียงอย่างเดียว

สำหรับนักศึกษาเห็นว่าสิ่งที่เป็นปัญหาสูงสุดในด้านผู้สอนคือ เทคนิควิธีการสอนแบบค้นคว้าด้วยตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษาเห็นว่า การค้นคว้าด้วยตนเอง ต้องใช้เวลาในการเข้าไปศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดและแหล่งวิชาการต่างๆ มาก นักศึกษาส่วนใหญ่ซึ่งต้องปฏิบัติงานในหน้าที่ประจำอยู่แล้ว จึงไม่มีเวลาในการค้นคว้า เนื่องจากใช้เวลาส่วนใหญ่หลังจากการปฏิบัติงานในหน้าที่เข้าฟังคำบรรยายในห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือ (2523 : 25) ที่พบว่า ผู้เรียนมีเวลาในการศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด และศูนย์วิชาการน้อย แต่

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นด้วยกับวิธีการสอนแบบค้นคว้าด้วยตนเอง เพราะความรู้ที่ได้ในห้องเรียน อาจครอบคลุมเนื้อหาได้ไม่เพียงพอ การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่กว้างขวางและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการเปรียบเทียบความเห็นของอาจารย์และนักศึกษาโดยส่วนรวมพบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นไม่แตกต่างกันแสดงว่า อาจารย์และนักศึกษามีความเข้าใจในคุณลักษณะ และคุณสมบัติ ตลอดจนเทคนิควิธีการสอนของผู้สอนคล้ายคลึงกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นแตกต่างกันในเรื่องเทคนิควิธีการสอนแบบทัศนศึกษา โดยอาจารย์เห็นว่าเรื่องนี้เป็นปัญหามากกว่านักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ อาจารย์เห็นว่านักศึกษาจะมีปัญหาในเรื่องค่าใช้จ่ายและเวลาดังที่กล่าวมาแล้ว ส่วนนักศึกษาเห็นว่าตนสามารถใช้เวลาเพื่อไปดูงานได้ และสามารถรับผิดชอบในเรื่องค่าใช้จ่ายได้ สิ่งเหล่านี้จึงไม่มีปัญหาสำหรับนักศึกษา อาจารย์และนักศึกษาจึงเห็นปัญหาไม่ตรงกัน

3. ด้านผู้เรียน จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาด้านผู้เรียนวิชาเอกศิลปศึกษา ในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ได้พบว่าอาจารย์มีความเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ส่วนนักศึกษามีความเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับน้อย แสดงให้เห็นว่าอาจารย์และนักศึกษามีความเห็นที่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ตั้งความคาดหวังในบทบาทของผู้เรียนไว้สูงมาก เมื่อนักศึกษาไม่ได้เป็นไปตามบทบาทที่อาจารย์คาดหวังไว้ ทำให้อาจารย์รู้สึกว่ักศึกษามีปัญหามาก

จากผลการวิจัยได้พบว่า อาจารย์เห็นว่าสิ่งที่เป็นปัญหาสูงสุดในด้านผู้เรียนคือ จำนวนผู้เรียนต่อห้องปฏิบัติงานศิลปะ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจาก จำนวนนักศึกษามีมากเกินไป จึงทำให้เกิดความไม่สะดวกในการปฏิบัติงานศิลปะ ผู้วิจัยเห็นว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องที่น่าจะเกิดผลเสียต่อการเรียนศิลปศึกษา เพราะการจัดสภาพห้องเรียนเป็นตัวอย่างหนึ่ง ที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของการให้การอบรม (ทัศนีย์ สุภเมธี 2525 : ค) จำนวนผู้เรียนไม่ควรมากหรือน้อยเกินไป เพราะการที่มีผู้เรียนมากเกินไป จะทำให้ขาดการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้เรียนและผู้สอน และการที่ผู้เรียนน้อยเกินไป ก็จะทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณในการดำเนินงานมาก (นิยะดา ชูหวงศ์ 2521:102 - 103) ดังนั้นหากวิทยาลัยมีห้องปฏิบัติงานทางศิลปะไม่เพียงพอหรือไม่เหมาะสมแล้ว ก็อาจทำให้การเรียนศิลปศึกษาไม่ได้ผลเต็มที่ วิทยาลัยควรหาทางช่วยเหลือ เป็นต้นว่าอาจจะสร้าง

ห้องฝึกงานชั่วคราวขึ้น และควรนำเสนอเรื่องนี้ เข้าสู่แผนการใช้อาคารสถานที่ของวิทยาลัยต่อไป

สำหรับนักศึกษาเห็นว่าสิ่งที่ เป็นปัญหาสูงสุดในด้านผู้เรียนคือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานศิลปะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะราคาวัสดุอุปกรณ์ศิลปะ มีราคาค่อนข้างสูงมาก จึงทำให้นักศึกษาต้องเสียค่าใช้จ่ายมากประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่ง อาจเป็นเพราะวัสดุที่ ภาควิชาจัดให้แก่นักศึกษามีจำนวนน้อยเกินไป จึงทำให้นักศึกษาต้องจัดหาหรือซื้อเพิ่มเติมเองอีก ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรวรรณ บุษัน (2527 : 156) ที่พบว่าผู้ให้การอบรม และผู้เข้ารับการอบรมมีความเห็นตรงกัน ในปัญหาที่ประสบมากคือ งบประมาณภาควิชาพลศึกษาใน ด้านวัสดุอุปกรณ์ และ เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ น้อยเกินไป

ในการเปรียบเทียบความเห็นของอาจารย์และนักศึกษาโดยส่วนรวมพบว่า อาจารย์และ นักศึกษามีความเห็นแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ อาจารย์และนักศึกษามีบทบาทที่แตกต่างกัน จึงทำให้มองเห็นปัญหาแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอาจารย์ และนักศึกษามีความ เห็นแตกต่างกัน ในเรื่องความแตกต่างในพื้นที่ความรู้ทางศิลปะของผู้เรียน ความแตกต่างทาง ประสบการณ์และทักษะในการปฏิบัติงาน จำนวนผู้เรียนต่อห้องปฏิบัติที่มีอยู่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานศิลปะ สภาวะด้านครอบครัว สภาวะทางเศรษฐกิจ. การเดินทางมาเรียน การศึกษาวิชาที่ไม่ต้องเข้าชั้นเรียน โดยอาจารย์เห็นว่าสิ่งเหล่านี้ เป็นปัญหามากกว่านักศึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าในบางเรื่องที่มีลักษณะความเห็นส่วนตัว อาจารย์ไม่สามารถให้ข้อเท็จจริงที่แน่นอนได้ เช่นในเรื่องสภาวะด้านครอบครัว สภาวะทางเศรษฐกิจ เป็นต้น อาจารย์จึงให้ความสำคัญ อยู่ในระดับตามที่อาจารย์คาดว่าจะเป็นเท่านั้น ส่วนนักศึกษาซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง และรู้ข้อเท็จจริงมากที่สุดนั้น ให้ความเห็นไปตามสภาพความเป็นจริงที่ตนประสบอยู่ จึงทำให้ความเห็นของคน 2 กลุ่ม แตกต่างกัน

4. ด้านการวัดและประเมินผล จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาด้านการวัด และการ ประเมินผล วิชาเอกศิลปศึกษา ในมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ได้พบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความ เห็นสอดคล้องกันว่า เป็นปัญหาในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการวัดและประเมินผลที่ใช้อยู่ใน สหวิทยาลัยปัจจุบันนี้ มีความเหมาะสมดีอยู่แล้วทั้งในด้านเครื่องมือ กระบวนการวัดและประเมินผล ตรงกับที่ ชวาล แพรัตนกุล (2509 : 3) ได้กล่าวไว้ว่า เครื่องมือในการวัดและประเมินผล

ที่สร้างขึ้นอย่างถูกต้องหลักวิชา จะทำให้ผู้เรียนได้เห็นแนวทางที่จะปรับปรุงตนเองได้ ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิทธิ วนิชาชีวะ (2526 : 81) ที่พบว่าอาจารย์พลศึกษาประสบ ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลน้อย นักศึกษาประสบปัญหาปานกลาง และผลการวิจัยของ สุจรรยา สุวรรณศิริ (2528 : 134) ที่พบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการวัดและประเมินผลน้อย

จากผลการวิจัยได้พบว่า อาจารย์เห็นว่าสิ่งที่เป็นปัญหาสูงสุดในด้านการวัดและประเมินผลคือ การใช้แบบทดสอบอัตนัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแบบทดสอบอัตนัยยากต่อการให้คะแนนเพราะ ขึ้นอยู่กับผู้ตรวจมาก ยากต่อผู้ตอบเพราะต้องตอบให้ชัดเจน ตรงตามเจตนาของผู้ออกข้อสอบ และ ยังเป็นแบบทดสอบที่ต้องใช้เวลามาก (บันลือ พุกกะวัน 2525 : 206)

สำหรับนักศึกษาเห็นว่าสิ่งที่เป็นปัญหาสูงสุดในด้านการวัดและประเมินผลคือ การแจ้งผลการเรียนให้ผู้เรียนทราบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาเห็นว่ามีความล่าช้าในการแจ้งผลการเรียน ทำให้นักศึกษาไม่มี เวลาตรวจเช็ครายวิชาที่จะต้องลงทะเบียนเรียนภาคเรียนต่อไปได้ นักศึกษา ได้ให้ข้อ เสนอแนะไว้ว่า วิทยาลัยควรแจ้งผลการเรียนให้ทราบก่อนการลงทะเบียนภาคเรียนต่อไป ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรรถพร เจนการกิจ (2526 : 172) ที่พบว่าเจ้าหน้าที่แผนกทะเบียนและวัดผลของวิทยาลัยครูแต่ละแห่งมีจำนวนน้อย จึงทำให้การแจ้งผลการสอบในแต่ละภาคเรียนมีความล่าช้า

ในการ เปรียบเทียบความเห็นของอาจารย์และนักศึกษารวม และ เป็นรายข้อพบว่าอาจารย์ และนักศึกษามีความเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงว่าอาจารย์และนักศึกษามีความ เข้าใจในหลักวิธีการวัดและประเมินผลชัดเจนตรงกัน ทำให้มองเห็นความเป็นปัญหาในระดับใกล้เคียงกัน

5. ด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่และ เครื่องอำนวยความสะดวก จากผลการวิจัยเกี่ยวกับ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่และ เครื่องอำนวยความสะดวก วิชาเอกศิลปศึกษา ในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ได้พบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นปัญหาในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็น เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักศึกษามาก เพราะจะเป็นสิ่งที่จะช่วย เสริมสภาพการเรียน การสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นวัสดุอุปกรณ์ สถานที่และ เครื่องอำนวยความสะดวก ต่างๆ ควรมีคุณภาพและปริมาณที่เหมาะสมเพียงพอต่อการใช้ แต่ในสภาพที่เป็นอยู่ในแต่ละวิทยาลัย

สิ่งเหล่านี้ยังไม่เพียงพอ และบางหน่วยงานที่ให้บริการยังทำได้อีกเต็มที่ ทำให้เกิดความไม่สะดวกแก่ผู้เรียน ซึ่งเป็นเรื่องที่วิทยาลัยควรจะได้แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เดิม (กรมการฝึกหัดครู 2530 : 12 - 14)

จากผลการวิจัยได้พบว่า อาจารย์เห็นว่าสิ่งที่ เป็นปัญหาสูงสุดในด้านวัสดุอุปกรณ์สถานที่ และ เครื่องอำนวยความสะดวกคือ จำนวนวัสดุอุปกรณ์ถาวรต่อจำนวนผู้ให้บริการ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะอาจารย์เห็นว่าภาควิชาศิลปศึกษามีจำนวนวัสดุอุปกรณ์ถาวรไม่เพียงพอ คือ มีจำนวนน้อยเกินไป แต่ผู้เรียนมีมากทำให้ผู้เรียนปฏิบัติงานศิลปะไม่ได้เต็มที่ การฝึกทักษะและความชำนาญทางศิลปะจึงมีน้อยเกินไป ผลการวิจัยที่สอดคล้องกับผลการวิจัยของอตุลย์ วิวัฒน์ปรูฬี (2521 : 106) ที่พบว่า นักศึกษาฝึกสอนขาดทักษะในการใช้เทคนิค และวิธีสอนวิทยาศาสตร์ เพราะได้รับการฝึกฝนมาน้อย ดังนั้นอาจารย์จึงเห็นว่าจำนวนวัสดุอุปกรณ์ เป็น เรื่องที่สำคัญมาก

สำหรับนักศึกษาเห็นว่าสิ่งที่ เป็นปัญหาสูงสุดในด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่และ เครื่องอำนวยความสะดวกคือ ความสะดวกในการใช้อุปกรณ์นอกเวลาเรียน ทั้งนี้อาจเป็น เพราะนักศึกษาได้รับความสะดวกในการใช้อุปกรณ์นอกเวลาเรียนน้อย เนื่องจากนักศึกษาไม่สามารถติดต่อด้านหมายกับ อาจารย์ผู้มีหน้าที่ควบคุมดูแลวัสดุอุปกรณ์ได้ประการหนึ่ง นักศึกษามานิบัติงานพร้อม ๆ กันในวัน เวลาเดียวกัน จึงทำให้นักศึกษาต้องเสียเวลาในการรอคอยนานประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่ง นักศึกษาต้องรับผิดชอบในความเสียหายของวัสดุอุปกรณ์ที่เกิดขึ้นเอง ซึ่งเป็นภาระความรับผิดชอบที่ค่อนข้างสูง นักศึกษาจึงเห็นว่า เป็นปัญหาสูงมาก ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมบูรณ์ มิ่งเมือง (2525 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมประสบปัญหา มากเกี่ยวกับ เรื่องความสะดวกในการใช้อุปกรณ์เพื่อฝึกซ้อมนอกเวลาเรียน ซึ่งในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่า การให้บริการแก่ผู้เรียนนอกเวลาเรียน เป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะการฝึกฝนทักษะในเวลาเรียนนั้นยังไม่เป็นการเพียงพอ ผู้เรียนควรได้รับโอกาสในการฝึกฝนนอกเวลาเรียน เพื่อเพิ่มพูนทักษะให้มากขึ้นด้วย

ในการเปรียบเทียบความเห็นของอาจารย์และนักศึกษาโดยส่วนรวมพบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นแตกต่างกันในเรื่อง การบำรุงรักษาห้องปฏิบัติการ จำนวนวัสดุอุปกรณ์ถาวรต่อจำนวนผู้ใช้

บริการ ความสอดคล้องของห้องปฏิบัติการต่อนักศึกษา ความสะดวกในการใช้อุปกรณ์นอกเวลา เรียน โดยอาจารย์เห็นว่า เป็นปัญหามากกว่านักศึกษา เหตุที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ เรื่องเหล่านี้เป็นหน้าที่โดยตรงของวิทยาลัยและภาคศิลปศึกษาที่จะต้องเป็นผู้จัดหา และให้บริการ แก่นักศึกษา อาจารย์เป็นผู้หนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงเห็นว่าวิทยาลัยและภาควิชายังต้องปรับปรุง ความพร้อมในการบริการ เหล่านี้ให้เพียงพอมากขึ้น อาจารย์จึงเห็นว่า เป็นปัญหามากส่วนนักศึกษา แม้ว่าจะได้รับผลกระทบโดยตรงจากปัญหานี้ แต่เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นผู้มีงานประจำทำอยู่แล้ว เมื่อ ไม่ได้รับความสะดวก ก็แก้ปัญหาด้วยการจัดซื้อ หรือหาเอง เป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้นักศึกษาให้ ความสำคัญในเรื่องนี้น้อยกว่าอาจารย์

6. ด้านแหล่งค้นคว้าและบริการโสตทัศนูปกรณ์ จากผลการวิจัยเกี่ยวกับแหล่งค้นคว้า และบริการโสตทัศนูปกรณ์ในสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ได้พบว่าอาจารย์มีความเห็นว่าเป็นปัญหาใน ระดับมาก ส่วนนักศึกษามีความเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับปานกลาง แสดงว่าอาจารย์และนักศึกษามี ความเห็นแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์มีเวลาและความสะดวกในการเข้าไปค้นคว้า เอกสาร และหนังสือต่าง ๆ ในแหล่งค้นคว้ามากกว่านักศึกษา และอาจารย์มีความจำเป็นที่จะต้อง ใช้บริการทางด้านโสตทัศนูปกรณ์มากกว่านักศึกษา อาจารย์จึงประสบปัญหาต่างๆจากการใช้บริการ เหล่านี้ ทำให้อาจารย์มองเห็นปัญหาคตามลักษณะความเป็นจริงได้มากกว่า

จากผลการวิจัยได้พบว่า อาจารย์เห็นว่าสิ่งที่เป็นปัญหาสูงสุดในด้านแหล่งค้นคว้า และ บริการโสตทัศนูปกรณ์คือ จำนวนหนังสือทางศิลปะต่อจำนวนผู้ใช้บริการ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะห้อง สมุดมีหนังสือน้อย ไม่เพียงพอต่อการค้นคว้า ซึ่งจะ เป็นอุปสรรคที่ทำให้การเรียนไม่สัมฤทธิ์ผลได้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ผุสดี สนธิทรัพย์ (2525 : 214) ที่พบว่า ผู้ให้การ อบรมและผู้เข้ารับการอบรมประสบปัญหามากในเรื่อง ห้องสมุดมีหนังสือ วารสาร และเอกสาร ทางด้านพลศึกษาไม่เพียงพอต่อการค้นคว้า

สำหรับนักศึกษาเห็นว่าสิ่งที่เป็นปัญหาสูงสุดในด้านแหล่งค้นคว้าและบริการโสตทัศนูปกรณ์ คือ จำนวนโสตทัศนูปกรณ์ต่อจำนวนผู้ใช้บริการ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะโสตทัศนูปกรณ์ที่มีอยู่มีจำนวน น้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา ทำให้ผู้เรียนไม่มีโอกาสในการใช้โสตทัศนูปกรณ์ได้ อย่างเต็มที่ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วันชัย สุคนคร(2515 : 239) ที่พบว่า

สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอนมากคือ การขาดแคลน เครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ การสอน

ในการเปรียบเทียบความเห็นของอาจารย์และนักศึกษาโดยส่วนรวมพบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอาจารย์และนักศึกษามีความเห็นแตกต่างกันในเรื่อง จำนวนหนังสือและเอกสารทางศิลปะต่อจำนวนผู้ใช้บริการ ความทันสมัยและความกว้างขวางในสาขาวิชาของหนังสือ และเอกสารศิลปะ คุณภาพของวัสดุทัศนูปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนศิลปะ จำนวนวัสดุทัศนูปกรณ์ต่อจำนวนผู้ใช้บริการ ความสะดวกในการยืมวัสดุทัศนูปกรณ์ ความทันสมัยของวัสดุทัศนูปกรณ์ โดยอาจารย์ให้ความเห็นว่าเป็นปัญหาสูงกว่านักศึกษาอาจเป็น เพราะว่าคุณศึกษาค้นคว้าไม่คอยมีโอกาสได้ใช้บริการ จึงเห็นว่าสิ่งเหล่านี้เหมาะสมดีแล้ว ส่วนอาจารย์เป็นผู้ที่ได้ใช้บริการเหล่านี้มากกว่านักศึกษา จึงมองเห็นข้อบกพร่องหรือปัญหาต่าง ๆ ได้ชัดเจนกว่า

ข้อเสนอแนะสำหรับกรมการฝึกหัดครู

1. กรมการฝึกหัดครูควรมีการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรวิชาเอกศิลปศึกษา โดยมุ่งเน้นรายวิชาที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และเหมาะสมแก่สภาพสังคมปัจจุบันให้มากที่สุด
2. กรมการฝึกหัดครูควรจัดให้มีการสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับรายละเอียดของเนื้อหาวิชาศิลปศึกษาแต่ละวิชา เพื่อให้ลักษณะ เนื้อหาวิชาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
3. กรมการฝึกหัดครูควรจัดให้มีการประชุม เพื่อพิจารณาระเบียบและเกณฑ์ ในการคัดเลือกผู้เรียนวิชาเอกศิลปศึกษา ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น
4. กรมการฝึกหัดครูจะพิจารณาถึงความเหมาะสม ของอัตราค่าจ้างอาจารย์ผู้สอนศิลปศึกษาในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์

ข้อเสนอแนะสำหรับสหวิทยาลัย

1. สหวิทยาลัยควรสนับสนุนภาควิชาศิลปะทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้าน

โครงการต่าง ๆ ของภาควิชา ให้ทัดเทียมกับภาควิชาอื่น ๆ เพื่อให้ภาควิชาสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. สหวิทยาลัยควรมีการปรับปรุงงานด้านการบริการต่างๆ ให้ผู้ใช้บริการได้รับความสะดวกมากขึ้น

3. สหวิทยาลัยควรเตรียมบุคลากรในสาขาวิชาเฉพาะทางศิลปะ ให้เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียนและสาขาวิชาที่เปิดสอน

4. สหวิทยาลัยควรมีความสำคัญทางด้านคุณภาพของนักศึกษามากกว่าด้านปริมาณ

ข้อเสนอแนะสำหรับภาควิชาและผู้สอน

1. ภาควิชาศิลปศึกษาควร เปิดวิชา เลือกให้ผู้เรียนได้ เลือกเรียนอย่างกว้างขวางตามความสนใจ และความถนัด

2. ภาควิชาควรจัดทำเอกสาร ตำรา เพื่อใช้ในการ เรียนการสอนให้มากขึ้น

3. ผู้สอนควรมีการปรับปรุงวิธีการสอน และกระบวนการวัดประเมินผลให้ชัดเจนรัดกุมยิ่งขึ้น และควรชี้แจงให้ผู้เรียนได้ทราบด้วย

4. ผู้สอนควรจัดให้มีการประชุมระหว่างสหวิทยาลัย เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในด้านความรู้ เทคนิควิธีการสอน ปัญหาอุปสรรคในการเรียนการสอน ตลอดจนวิธีการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

5. ผู้สอนควร เป็นผู้นำที่ดีทั้งทางด้านวิชาการและลักษณะความเป็นครู

6. ผู้สอนควรทบทวนผู้เรียนในด้าน เนื้อหาวิชาความรู้และระเบียบวินัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัย เรื่องเดียวกันนี้โดย

1.1 ใช้ตัวอย่างประชากรจากสหวิทยาลัยอื่น ๆ ทั่วประเทศ

1.2 ศึกษาปัญหาการเรียนในโครงการนี้เฉพาะรายวิชา

1.3 ศึกษาปัญหาการเรียนในโครงการนี้เฉพาะด้าน

2. ควรจะได้มีการศึกษาประสิทธิภาพของโครงการจัดการศึกษา สำหรับบุคลากร
ประจำการ วิชาเอกศิลปศึกษา โดยการติดตาม เก็บข้อมูลด้านต่างๆ จากผู้เรียนหลังจากผู้เรียนจบ
การศึกษาไปแล้วระยะหนึ่ง และทำการประเมินผลโครงการ ตามวัตถุประสงค์ที่กรรมการฝึกหัดครู
ได้ตั้งไว้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย